ДНЕВНИКЪ

(СТЕНОГРАФИЧЕСКИ)

НА

VII-то ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

(ПЪРВА РЕДОВНА СЕССИЯ).

IX Засѣдание, Сѫббота, 30 Октомврий, 1893 год.

(Отворено въ 1½ часа подиръ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя г-на Хр. Никифоровъ).

Отсѫтствуватъ прѣдставителитѣ: Атанасъ Джоговъ, Б. Поповъ, Вас. Карагьозовъ, Вел. Христовъ, Вел. Поповъ, Геор. Поповъ, Геор. Николовъ, Д-ръ Помяновъ, Д-ръ Т. Гатевъ, Дим. Пѫшковъ, Дим. Ив. Бѣлопопски, Д-ръ Калпакловъ, Ив. Стамболовъ, Ив. Халачовъ, Ив. Хаджиеновъ, Ив. Стояновъ, Ив. Алексиевъ, Конст. Поповъ, К. Стефановъ, Лазаръ Диноловъ, Лазаръ Дуковъ, Лазаръ Стаменовъ, Манчо Маневъ, Никола Ивановъ, Петръ Шоповъ, Симо Гиговъ, Сотиръ Календеревъ, Стою Ранделовъ, Статъ Паница, Хр. Чакмаковъ, Хр. Дюкмеджиевъ, Хасанъ Бей и Цено Леонкиевъ.

Прѣдсѣд.: (Звъни). Отъ цѣлото число прѣдставители, въ днешното засѣдание, присѫтствуватъ 116 души. Има, значи, законното число прѣдставители, за да се отвори засѣданието и да се пристѫпи къмъ разглеждание положенитѣ на дневния редъ въпроси. На дневний редъ за днешното засѣдание, съгласно правилника имаме само докладъ отъ прошетарната коммиссия.

Прѣди да се пристѫпи къмъ дневния редъ, съобщавамъ на Събранието, че г-нъ прѣдсѣдателтъ е разрѣшилъ на Габровския народенъ прѣдставитель Василъ Карагьозовъ 10 дневенъ отпускъ и на Пазарджикския народенъ прѣдставитель Георгя Пеневъ 7 дневенъ отпускъ.

Имали ли нѣкой отъ г-да секретаритѣ да прочете нѣкой съкратенъ протоколъ? (Нѣма). Г-нъ докладчикътъ има думата.

Доклад. Д. Кознички: Г-да прѣдставители! Прошетарната коммиссия, въ едно-двѣ засѣдания приготви нѣколко прошения и сега чрѣзъ мѣне ще ви ги докладва.

На първо мѣсто стои да се докладва прошението на русскоподданния Антонъ Майхровски. Този човѣкъ е старъ, родилъ се е въ 1827 год. Прѣзъ освободителната война дошълъ въ България, зелъ участие като доброволецъ и отъ тогава до сега живѣе въ България. Сега живѣе въ Ени-Пазаръ. Моли Нар. Събрание да го приеме за български поданникъ. Приложилъ е въ прошението си документъ, че е заслужившe лице и че е старъ поборникъ и доброволецъ. Още минѫлата година, коммиссията разгледва прошението му и рѣши, да се приеме за български поданникъ, но лани не може да се докладва. Сега коммиссията пакъ е на мнѣние да моли васъ, г-да прѣдставители, да приемете просителя Антонъ Майхровски за български поданникъ, като лице заслужившe на България.

Ст. Касабовъ: Г-да прѣдставители! Споредъ досегашната практика, когато се разглеждатъ прошения за подданство, трѣбва да присѫтствува и г-нъ М-ръ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла, или пъкъ трѣбва да е далъ съгласието си за приеманието на извѣстно лице.

Доклад.: На г-на Касабова прѣложението не е на мѣсто, защото още минѫлата година, когато коммиссията е турила резолюцията, взела е мнѣнието на г-на Министра на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла. И на това основание нѣмаше нужда на-ново да се пита г-нъ М-ръ. — Молѭ Нар. Събрание да приеме прѣложението на коммиссията.

Прѣдсѣд.: Желае ли нѣкой да говори? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска думата, ще дамъ на гласуване. Който не приема Антонъ Майхровски за български поданникъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема сѐ.

Доклад.: Ще се докладва прошението на Игнатъ Тодоровъ Турковский, житель на гр. Кюстендилъ. Той дошълъ въ България прѣзъ врѣмето на освобождението, отивалъ си въ Руссия и слѣдъ като се уволнилъ, завърнѫлъ се пакъ въ България, за да бѫде учитель-инструкторъ. Той заемалъ нѣколко пѫти държавни длъжности и днесь е билъ писаръ въ управлението на 4-то полково военно окржжие въ Кюстендилъ. Оженилъ се за българка; има 4-5 дѣца; има си имотъ и моли Нар. Събрание да го приеме за български поданникъ. Приложени сѫ къмъ прошението документи и единъ актъ отъ Кюстендилското градско общинско управление, въ който се казва, че той живѣе тамъ 10 — 15 години, ималъ жена, дѣца, имущество и е честенъ човѣкъ.

Това прошение е подадено минѫлата година и, както тогава така сѫщо и сега, коммиссията е рѣшила, щото просителя Игнатъ Тодоровъ Турковский да се приеме за български поданникъ и моли Нар. Събрание да приеме рѣшението ѝ.

Прѣдсѣд.: Желае ли нѣкой да говори? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Който не приема Игната Тодоровъ Турковский за български поданникъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад.: Ще се докладва прошението на Ергювлю Исмаилъ Ахмедовъ, грьцки поданникъ, живущъ въ Руссе, търговецъ. Той много рано се е прѣселилъ въ България, — още отъ освобождението — и билъ търговецъ. За неговата честность и добро повѣдение, сѫществува единъ актъ, въ който се казва, че той много честно живѣялъ между тамошното общество и се ползувалъ съ добра репутация, за това му билъ издаденъ и акта. Той моли Нар. Събрание да го приеме за български поданникъ.

Коммиссията на основание този актъ и на свидѣтелството, приложено за неговата честность, рѣши, да се приеме за български поданникъ и моли Нар. Събрание да приеме рѣшението ѝ.

Прѣдсѣд.: Желае ли нѣкой да говори? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска думата, ще се гласува. Който не приема Ергювлю Исмаилъ Ахмедовъ за български поданникъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад.: Ще се докладва прошението на Теодоръ Надерни, по народность чехъ, доведенъ отъ баща си въ България още прѣзъ 1868 година. Живѣялъ въ България по разни мѣста и най-послѣ се прѣселилъ въ София, и прѣзъ 1885 година се отказалъ отъ австрийското си подданство, а въ 1890 година приелъ православието, като се отказалъ отъ католичеството.

Освѣнъ това, има документъ, за освобождението му отъ австрийското подданство, има документъ и за честность, има и актъ за приемание православието.

Коммиссията на това основание рѣши, да бѫде приетъ за български поданникъ и моли Нар. Събрание, да го приеме за такъвъ.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема прѣдложението на коммиссията: да се приеме Теодоръ Надерни за български поданникъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад.: Ще се докладва прошението на Кюстендилскитѣ жители, подадено прѣзъ 1892 год. т. е. прѣзъ минѫлата година. Съ това прошение Кюстендилскитѣ граждани молѫтъ Нар. Събрание да имъ даде една малка помощь за една добра цѣль, която гонили гражданитѣ. Молбата имъ се състои въ това, че има единъ ханъ правителственъ, разнебитенъ и растуренъ, отъ който половината отива подъ улица. Като описватъ гражданитѣ това, казватъ: има въ града ни едно дружество наречено „Братство“, което моли да му се отпустне това мѣсто за да си построи на него читалище.

Понеже исканата имъ помощь е за добра цѣль и понеже мѣстото, което се иска не струва много и понеже е подписала цѣлата Кюстендилска интелигенция и е взето още минѫлата година мнѣнието на надлѣжния министръ, който и писалъ официално на тамошното кметство, и е далъ съгласието си да се отстѫпи хана нареченъ „Ташъ ханъ“ на дружеството „Братство“.

Понеже цѣлта е благородна, коммиссията рѣши: да се отпусне това мѣсто на казаното дружество и моли и Нар. Събрание да приеме това ѝ рѣшение и отстѫпи исканото мѣсто.

Георги Ангеловъ: Г-да прѣдставители! По инициятивата на нѣколко младежи отъ Кюстендилъ, прѣди нѣколко години отъ днесь се отвори едно читалище, което сѫществува и до днесь и смѣло може да се каже, че е принесло извѣстна добра полза. То се помѣщава въ помѣщение съвършенно неудобно и неотговаряюще на назначението си. Благодарение на Градско-Общинския Съвѣтъ, отпусната имъ една стая, въ която дръжѫтъ засѣданията си, тамъ имъ е читалището и пр.. и по настоящемъ това е единственното публично мѣсто въ Кюстендилъ, щото да може човѣкъ да отиде и да чете нѣща полѣзни. При туй, това читалище поддържало материално нѣкои учащи се младежи, като имъ е отпускало пособие. Но това читалище има и своитѣ нужди. Обаче, тукъ сьмъ принуденъ, — както каза и г-нъ докладчикътъ — да кажѫ, че то се помѣщава въ едно неудобно помѣщение, а пъкъ въ Кюстендилъ се намира единъ ханъ, нареченъ „Ташъ-ханъ“, който по положението си, освѣнъ гдѣто не е полѣзенъ, но е и врѣдителенъ за града. Този ханъ се намира на такова едно мѣсто, щото отъ цѣлата махала смѣтоветѣ се исхвърлятъ тамъ. Така щото, при такава нужда, читалището да си има свое здание, азъ, като кметъ на гр. Кюстендилъ, казвамъ, че трѣбва да се уважи просбата на тѣзи младежи и да се

удовлетвори, съ което отъ една страна ще се построи читалище за града, а отъ друга страна, послѣдния ще се отърве отъ тази нечистотия, която се събира въ тоя ханъ. За това, като намирамъ искането за умѣстно, — както и рѣшението на коммиссията — присъединявамъ се къмъ тѣхъ и молѫ Нар. Събрание да имъ отстѫпи този ханъ за да си построятъ на неговото мѣсто читалище.

Доклад.: Азъ казахъ, г-да прѣдставители, че г-нъ М-стръ е съгласенъ и писалъ е за това официално на Кюстендилската община.

Кр. Мирски.: Г-да прѣдставители! Нѣмамъ нищо противъ рѣшението на коммиссията, поддържано отъ прѣдставителя на града Кюстендилъ; но като нѣмаме прѣдъ очи Устава на това дружество, азъ ще молѫ г-на докладчика да се съгласи, щото подаръкътъ да се направи на Кюстендилската градска община. Цѣлта накъ ще се постигне, но само да се каже: „подарява се на Кюстендилската община съ цѣль да се построи здание, което да служи за градско читалище“.

Доклад.: Г-да прѣдставители! Заявлението на г-на Мирски е на мѣстото си. По-прѣди испуснѫхъ да заявѫ, че правителството е утвърдило Устава на дружеството, но сега го нѣмамъ на рѫцѣтѣ си. Този Уставъ още е утвърденъ и съ Княжески указъ, тъй щото, щомъ сѫществува дружество, уставътъ на което е потвърденъ, нѣма нужда да се говори по нататъкъ, а трѣбва да се отстѫпи исканото мѣсто,

Вас. Холевичъ.: Слѣдъ обясненията, които даде г-нъ Кознички, нѣма какво да кажѫ.

Ат. Краевъ: Г-да прѣдставители! Мене ми бѣше твърдѣ приятно да изслушамъ расказа, за начина по който е създадено това дружество, — отъ страна на г-на Ангелова. Вий виждате, г-да прѣдставители, че отъ неговитѣ думи излиза, че това дружество е създадено благодарение на частната инициятива на Кюстендилската интелигенция. Извѣстно е на всички, че специалнитѣ закони за общинитѣ задължаватъ общинскитѣ управления да се грижѫтъ за общинскитѣ библиотеки, кѫдѣто има такива; а кѫдѣто нѣма, да откриватъ такива. Общинското Управление е занемарило тази длъжность и трѣбвало млади сили да се явѫтъ и да даруватъ на Кюстендилъ едно читалище. Сега тѣзи хора, поддържани отъ обществото, които се радватъ на симпатията на кметството, — защото самъ г-нъ Ангеловъ каза, че за да може да вирѣе туй дѣло, трѣбва да имъ се удовлетвори желанието, — сѫ зели инициятивата за построяване здание за туй дружество. Въпрѣки всичко това, днесь да се произнесемъ прѣнебрѣжно къмъ тѣхното искание, ще бѫде, споредъ мене, да нанесемъ ударъ на частната инициятива! А това нѣма да има добри резултати.

Присъединявамъ се, прочее, къмъ мнѣнието на г-на докладчика на прошетарната коммиссия и съмъ на мнѣние, да се хариже тохи ханъ не на общината, а на читалището.

Коста Диновъ: Г-нъ Краевъ каза, че общинитѣ били задължени съ законъ да си поддържатъ библиотеки. Това е вѣрно, но не сѫ задължени да оставятъ училищата, та да поддържатъ библиотеки. Сега може би Кюстендилската община да не е въ състояние да поддържа библиотека. Така щото, най-добрѣ е да се отпусне това мѣсто на Кюстендилското Град. Общ. Управление, защото може би дружеството да се разтрои и тогава какво ще стане съ мѣстото? Ще остане нито на общината, нито на дружеството. Най-хубаво е да остане на общината и като закона ѭ задължава да създаде библиотека, то да остане върху неѭ, защото като се направи здание, ще се помѣсти тамъ и дружеството и библиотеката.

Георги Ковачовъ: Ако да бѣше се прочело заявлението прѣдъ васъ, г-да прѣдставители, нѣмаше да станѫтъ такива дълги и широки разисквания по този въпросъ. Азъ като членъ отъ коммиссията, ще ви расправѫ какъ стои работата.

Въ Кюстендилъ интелигенцията съставила едно ученолюбиво дружество подъ название „Братство“, цѣлта на което е била да подпомага на бѣдни ученици, които се намиратъ въ тази община и да набавя полѣзни списания и книги, за да развиватъ своитѣ членове и другитѣ граждани. Но това дружество нѣма помѣщение, кѫдѣто да се събиратъ дружественнитѣ членове и заради това тѣ се обрѫщатъ къмъ Нар. Събрание и молѫтъ да имъ се даде едно правителственно мѣсто, което се намира въ града, върху което да си построятъ здание, което ще служи за читалище, за събирание дружественнитѣ членове, и най-послѣ въ него ще даватъ литературни вечеринки, прѣдставления и пр.

За това, молѫ ви, г-да прѣдставители, да се съгласите да се отпусне това мѣсто не на общината, а на дружеството или ако се отпустне на общината, то да се отпусне съ условие, че ще бѫде за читалище; защото инакъ общината може да го отчужди за улица или пъкъ може Градский Съвѣтъ да направи дюкяни върху него, за да има приходь общината.

Кр Мирски: Като прѣдложихъ да се измѣни рѣшението на коммиссията, ни най-малко имахъ за цѣль да убивамъ частната инициятива, каквато указва Кюстендилската интелигенция; но като нѣмаме на прѣдъ си Устава на читалището; като незнаемъ съ какъвъ капиталъ разполага дружеството; като нѣмаме законъ за такива работи, както по другитѣ държави, като имамъ прѣдъ видъ, че закона за градскитѣ общини, който задължава всѣка община да учреди библиотека за полза на членоветѣ ѝ, за това, азъ прѣдложихъ щото въ такава редакция да се приеме рѣшението на коммиссията. Цѣлта е накъ сѫщата. Да се подари този имотъ на Кюстендилската градска община, съ условие, щото на това мѣсто да се направи градска общинска библиотека; защото ако не стигне капитала на братството, да помогне общината, за да стане едно благотворително учреждение.

Зах. Градинаровъ: Прѣдлагамъ да се прѣкратѫтъ дебатитѣ.

Прѣдсѣд.: На основание чл. 14-й отъ Правилника за вѫтрѣшния редъ на Нар. Събрание, г-нъ Градинаровъ прѣдлага да се прѣкратѩтъ дебатитѣ. Който не приема прѣдложението за прѣкращение на дебатитѣ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, дебатитѣ се прѣкращаватъ.

Ще се гласува прѣдложението на коммиссията, което е: да се отстѫпи държавний ханъ въ гр. Кюстендилъ, наречень „Ташъ-ханъ", на Кюстендилската градска община, за да се построи на него читалищно здание. Който не приема това прѣдложение на коммиссията, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад.: Прошение отъ Тодоръ Стояновъ, житель Видински, роденъ въ Ромѫния отъ българинъ и българка, избѣгали тамъ още въ турско врѣме; но той още отъ освобождението прѣминѫлъ въ България. Но понеже до сега не билъ признатъ за български поданникъ, като прилага къмъ прошението си актъ, съставенъ отъ Видинското Град. Общинско Управление, съ което испълнява формалноститѣ, изискуеми се отъ Законътъ за поданството, моли да се приеме за български поданникъ. Коммиссията намира за добрѣ, да се приеме за български поданникъ, още повечѣ, че е българинъ, и моли Събранието да го приеме за такъвъ.

Прѣдсѣд.: Понеже никой не иска думата, ще дамъ на вотиране. Който не приема Тодора Стояновъ, отъ гр. Видинъ, за български поданникъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад. К. Диновъ: Г-да прѣдставители! Минѫлата година е постѫпило въ Нар. Събрание, отъ двамата братя Стефанъ и Ангелъ Трендафилови, отъ с. Батакъ, Пещерска околия, едно прошение, съ което просятъ да имъ се отпусне пенсия, тъй като тѣ освѣнъ дѣйствителното участие което земали въ възстанието въ Батакъ, което се удостовѣрява отъ Общинското имъ Управление, били пострадали — и единия оглушелъ — и не били способни за работа. Просителитѣ въ врѣме на възстанието били инициатори и прѣдводители на Баташкото възстание, а слѣдъ разбиването на четата имъ, тѣ избѣгали въ Рила планина, дѣто 4—5 мѣсеци се скитали съ женитѣ и дѣцата си и около 30 други семейства, които защищавали отъ башибозуцитѣ. Казватъ още, че баща имъ изгорѣлъ мѣжду огьня и при най-ужасни мѫки; отъ цѣлото имъ семейство, което се състояло отъ 25 души, били исклани 12 души, а останѫлитѣ сега биле въ голѣма бѣдность. Затова, молѩтъ да имъ се отпусне пенсия за прѣхранване на семейството имъ.

Коммиссията прѣдъ видъ на заслугитѣ, мѫченията и бѣдността на просителитѣ и на това, че по-старий е глухъ, а другия повреденъ, които неджзи придобили отъ студоветѣ, съгласи се и взе рѣшение да се отпустѩтъ на двамата по 80 лева мѣсечна пенсия.

М-ръ Ст. Стамболовъ: Какви документи има, че тѣзи хора сѫ сиромаси? До колкото знаѩ тѣ сѫ доста състоятелни.

Доклад.: Има издадено свидѣтелство отъ Общ. Управление въ Батакъ, въ което се казва, че единия отъ просителитѣ Стефанъ Трендафиловъ билъ на 54 годишна възраст, съ тричленно семейство, боленъ, неджгавъ и неспособенъ за работа, а другия — глухъ; материялното имъ положение е незавидно.

Ст. Любомски: Азъ намирамъ, г-да прѣдставители, че ако даже и да има удостовѣрение за бѣдността на просителитѣ, не трѣбва да се отнасяме къмъ рѣшението да имъ се отпусне пенсия, тъй легко, защото общинскитѣ управления по нѣкой пѫть издаватъ не толкозъ вѣрни свидѣтелства. Напр. азъ съмъ челъ по вѣстницитѣ, че едно общинско управление издало свидѣтелство на Баронъ Хирша, че той не билъ въ състояние и не могълъ да плати 80 лева. Азъ мислѩ, ще се намѣрятъ мѣжду насъ лица, които да знаѩтъ материалното състояние на просителитѣ, понеже както каза и г-нъ М-стръ, тѣзи лица не били толкозъ бѣдни. Споредъ прѣдложението на коммиссията да се опрѣдѣли пенсия по 80 лева мѣсечно на всѣкого, е твърдѣ много; азъ прѣдлагамъ да имъ се даде не повече отъ по 50 лева.

М-ръ Ст. Стамболовъ: Ще молѩ Събранието, това прошение да прѣпрати на менъ, за да испитамъ материялното положение на тѣзи хора, и до колко тѣ сѫ сиромаси. Ако тѣ иматъ заслуги, азъ ще могѫ да имъ дамъ до 50 лева мѣсечна пенсия, и на единъ човѣкъ който живѣе въ едно село, като Батакъ, 50 лева сѫ достатъчни. Въ всѣки случай, по това прошение да не става никакъвъ вотъ, а да ми се испрати за да испитамъ работата, и подиръ туй, може да се взима по него нѣкакво рѣшение.

Доклад.: Съгласявамъ се съ мнѣнието на г-на М-ра-Прѣдсѣдателя.

Кр. Мирски: Отказвамъ се.

Прѣдсѣд.: Понеже г-нъ докладчикътъ се съгласява съ мнѣнието на г-на М-ра-Прѣдсѣдателя, то ще дамъ на вотиране. Който не приема, прошението на просителитѣ Стефанъ и Ангелъ Трендафилови да се испрати въ М-рството на Вѫтр. Дѣла, за да му се даде надлѣжний ходъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад.: Прѣзъ 1892 год. е постѫпило въ Нар. Събрание прошение отъ Иванъ Стойковъ, житель отъ гр. Сопотъ. Просительтъ проси пенсия заради заслугитѣ, които принесълъ на България съ участието му въ Ботевата чета. Има издадено едно свидѣтелство отъ Сопотското Град. Общ. Управление и друго отъ трима побърници, съ които се удостовѣрява участието му въ Ботевата чета и че въ сраженето той е билъ хванѫтъ, едното му око извадено, послѣ осѫденъ и откаранъ въ Азия, гдѣто седѣлъ двѣ години и слѣдъ подписването на Санъ-Стефанския договоръ билъ освободенъ. Има свидѣтелство отъ Сопотското Общ. Управление, че днесь се намира въ твърдѣ бѣдно положение. Удостовѣрението му е подписано отъ Юрданъ Юрдановъ, отъ К. Ботевъ и отъ единъ другъ, подписа на когото не може да се прочете.

Комиссията, като взе прѣдъ видъ страданията на просителя, рѣши да му се отпусне мѣсечна пенсия отъ 80 лева. Това рѣшение е вземено още минѫлата година, и азъ молѭ Събранието да приеме това рѣшение.

Юр. Йоновъ: Г-да прѣдставители! До колкото знаѭ, всички свидѣтелства, които се издаватъ отъ общинскитѣ управления съ цѣль да се отпуща на разни лица пенсия, се испращатъ на окрѫжнитѣ управители за завѣряване подписитѣ, дали тѣ сѫ истински. Не знаѭ, дали тѣзи тукъ свидѣтелства притѣжаватъ подобна завѣрка отъ Околийското или Окрѫжното Управление; ако има удостовѣрение, че подписитѣ сѫ истински, не остава освѣнъ да се отпусне на просителитѣ извѣстна пенсия. Ако това не е направено, то почитаемата коммиссия да го направи и да се удостовѣри въ истинността на казаното въ свидѣтелствата, защото просительтъ може да има приходецъ за да се прѣхранва. На нѣкои се даватъ 50 лева на мѣсецъ, а пъкъ нѣкои не получаватъ и 50 пари и живѣѭтъ при това подъ наемъ, и пакъ могѫтъ да се прѣхранватъ.

Ив. Стойновъ: Азъ съмъ на мнѣние и туй прошение да се изпрати въ М-рството на Вѫтр. Дѣла, за да се произнесе М-ра.

Янко С. Чучарковъ: Това и азъ щѣхъ да кажѭ, защото и това прошение е отъ характера на първото.

Доклад.: Въ допълнение на казаното отъ мене ще кажѭ, че дѣйствително свидѣтелството не е завѣрено отъ Окр. Управитель, но пъкъ не вѣрвамъ общината до такъвъ стѣпень да дойде, щото да издава на хората невѣрни свидѣтелства. Въ свидѣтелството се казва, че просительтъ се прѣхранвалъ, като ходилъ да работи съ гюндюлукъ.

Юр. Юрдановъ: Г-да прѣдставители! Когато подписвамъ едно свидѣтелство азъ всѣкога подписвамъ на основание на единъ документъ, на основание на доказателства и никога не подписвамъ съ фалшивъ подписъ. Просительтъ бѣше испъчилъ заедно съ мень гърди, той се е борилъ въ най-противнитѣ врѣмена и теглилъ най-голѣми болки и мѫки. Това прошение не е като онова, за което спомѣнѫ прѣдговорившій г-нъ прѣдставитель, името на когото не знаѭ. Не е истина и онова, което г-нъ Йоновъ спомена, защото, както казахъ и по прѣди, азъ подписвамъ извѣстно удостовѣрение на основание на документи.

Азъ ще помолѭ г-да прѣдставителитѣ и прошетарната коммиссия, която се е съгласила даже, на просителя да се отпусне мѣсечна пенсия отъ 80 лева.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува първо прѣдложението на коммиссията. Който не приема да се отпусне на просителя Ив. Стойковъ мѣсечна пенсия отъ 80 лева, да си вдигне ржката. (Меншество). Приема се.

Доклад.: Прѣзъ 1892 год. постѫпило е въ Събранието прошение отъ Александра Головина, русски поданникъ, съ което моли да се приеме за български поданникъ. Къмъ прошението му има приложено едно свидѣтелство отъ Варненското Град. Общ. Управление, че той притѣжава всички условия за да се приеме за български поданникъ; има и приказъ, отъ който се вижда че е вземалъ участие въ сръбско-българската война, дѣто билъ назначенъ за ефрейторъ; има и другъ приказъ за уволнението му.

Коммиссията прѣдъ видъ на това, че просителя отдавна живѣе въ България, че едва ли нѣкога ще напусне страната ни, понеже той е мѫжъ на извѣстната г-жа Д-ръ Головина, която заимава държавна служба, взе рѣшение да се приеме за български поданникъ.

Прѣдсѣд.: Ще се вотира. Който не приема просителя Александра Головинъ за български поданникъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад.: Прошение отъ Бона Миланова, отъ г. Трънъ, настойница на двѣтѣ си малолѣтни дѣца, съ което моли Нар. Събрание да ѝ опрости 152 лева разноски, на които мѫжътъ ѝ билъ осѫденъ да заплати въ полза на хазната, понеже билъ осѫденъ на смъртно наказание като прѣдатель въ врѣме на сръбско-българската война, което наказание било отмѣнено и замѣнено на петнадесять годишенъ тъмниченъ затворъ въ окови, и което въ послѣдствие е намалено още на помалко. Просителката казва, че имала само три парчета ливади, които правителството искало да вземе за тѣзи 152 лева. Това се удостовѣрява отъ едно удостовѣрение издадено отъ Трънското Общ. Управление.

Коммиссията, прѣдъ видъ бѣдното положение на просителката, рѣши да ѝ се опростѧтъ горнитѣ 152 лева, и азъ молѭ Нар. Събрание да приеме това рѣшение на коммиссията.

Прѣдсѣд.: Ще се вотира. Който не приема прѣдложението на коммиссията, да се опростѧтъ на просителката Бона Миланова 152 лева, за които билъ осѫденъ мѫжътъ ѝ да заплати като разноски въ полза на хазната, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Доклад. Г. Ковачевъ: Г-да прѣдставители! Има подадено въ Събранието едно прошение отъ австроунгарския поданникъ Карлъ Рунденщайнъ, родомъ отъ Прага, Чехъ, служащъ въ Държавната Печатница тукъ, съ което желае да се приеме за български поданникъ. Той прѣдставя нуждния актъ издаденъ не му отъ Соф. Град. Общ. Управление.

Коммиссията намира, че просительтъ е испълнилъ всичкитѣ изискуеми се отъ закона формалности за да бѫде приетъ като български поданникъ, и азъ молѭ да се приеме той за такъвъ.

Д. Йовевъ: Г-да прѣдставители! Азъ мислѭ, че на такива прошения, съ които се проси подданство, трѣбва да се гледа по-сериозно, защото често пѫти рѣшенията на Нар. Събрание не могѫтъ да се испълнѧтъ и правителството не може да се застѫпи за онія лица, които Събранието е приело за български поданници. За да има рѣшението на Нар. Събрание достатъчно сила и за да може правителството винаги да дава надлѣжната протекция на своитѣ поданници, трѣбва про-

сителитѣ или да прѣдставятъ декларации отъ своето правителство или консулство, че имъ се разрѣшава да приематъ чуждо подданство, или трѣбва да се гледа да ли тѣ сѫ навършили 45 годишна възрасть, — понеже човѣкъ като е навършилъ 45 годишна възрасть се счита, че е испълнилъ всички повинности къмъ отечеството си и може вече да располага съ своето подданство, — и тогава да се приематъ за български поданници.

Зарадъ туй, молѭ г-на докладчика да обясни на Нар. Събрание, да ли просительтъ е прѣминѫлъ възрастьта, слѣдъ която може да располага съ подданството си, или ако не е прѣминѫлъ тази възрасть, да ли е прѣставилъ отъ своето правителство или отъ своето консулство декларация, че му е разрѣшено стѫпването въ чуждо подданство; защото, безъ това приеманието му за нашъ подданникъ нѣма да има никакво значение и нѣкога той ще може да прѣмине пакъ подъ протекцията на своето правителство.

Доклад.: Тукъ просительтъ не указва на годинитѣ си, нито пъкъ въ акта е казано. Освенъ това, при прошението му нѣма приложена никаква декларация, че се е отказалъ отъ защитата на своето консулство, или пъкъ че неговия консулъ е съгласенъ да мине просителя въ наше подданство.

Всичко това е, което могѫ да кажѫ за обяснение.

Д. Йовевъ: Прѣдъ видъ на тия обяснения, които даде г-нъ докладчикъ, азъ прѣдлагамъ да се отложи разглеждането на настоящето прошение, до като се прѣдставятъ надлѣжнитѣ документи. (Гласове: Съгласни!)

М-ръ Ст. Стамболовъ: Г-да Прѣдставители! Какви закони има въ другитѣ страни, за насъ това е толкозъ интересно, колкото може да се интересува човѣкъ по науката или отъ любознателность иска да се научи, какви закони има еди-кадѣ. Ний трѣбва да знаемъ нашитѣ закони. Съ чуждитѣ поданници, благодарение на капитулациитѣ, правителството има много расправии, и когато има да защищава интереситѣ на българскитѣ поданници, благодарение на туй наслѣдство отъ Портата, всѣки пѫть интереситѣ на българина биватъ или незети въ внимание или незащитени. Вий знаете каква е разликата мѣжду борбата на слабия човѣкъ съ силния. Това е сѫщото и съ държавитѣ. Зарадъ туй, когато ще приемаме чужденци за наши поданници, трѣба да гледаме нашитѣ закони, а не чуждитѣ; защото, ако нѣкой стане нашъ подданникъ, какъвто консулъ и да дойде сетнѣ, неможе да го защити. Ний ще го сѫдимъ, ний ще му даваме права, и той ще бѫде подъ наша юрисдикция. Заради това, до като нашитѣ международни отношения не се измѣнѭтъ и до когато България не стѫпи на друга почва, азъ съмъ на мнѣни да не търсимъ корена на работата. Който иска да стане нашъ подданникъ, още повече ако е нашъ служитель, да се приема, и, ако послѣ иска да търси чужда защита, ний ще знаемъ какъ да постѫпимъ.

Ат. Краевъ: Забѣлѣжката на г-на Йовева имаше характеръ на критика по отношение на прошетарната коммиссия. Но отъ обясненията на г-на докладчика излѣзе, че направената отъ г-на Йовева критика не бѣше неоснователна. Вслѣдствие на това, азъ намирамъ за необходимо нужно, да се прѣпорѫчи на прошетарната коммиссия, щото, когато се занимава съ въпроси отъ такова естество да консултирва, да зема съгласието на респективния м-ръ — г-нъ м-ръ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла: — да ли да се уважи просбата и да се приеме еди кой си за нашъ подданникъ, или не, понеже въпроситѣ отъ международенъ характеръ въ цѣлия свѣтъ сѫ твърдѣ деликатни. Това разрѣшение петрѣбва да става прѣзъ купъ за грошъ, а слѣдъ зрѣло обмислюване, и слѣдъ като се земе мнѣнието на респективния м-ръ. Така щото, ако въ данний случай г-нъ м-ръ на Външнитѣ Дѣла е далъ съгласие просительтъ да се приеме за български подданникъ, азъ съмъ на мнѣние да се уважи това прошение. Но г-нъ м-ръ ако не е консултиранъ, азъ намирамъ, че рѣшението, което ще земемъ, ще бѫде прѣждеврѣменно.

Ст. Любомски: Прѣдъ видъ, г-да прѣдставители, обясненията на г-на М-ра-Президента, азъ мислѭ, че тия дълги обяснения, които казва г-нъ депутата Краевъ, немогѫтъ да се зематъ въ внимание. Защото, щомъ м-ръ президентъ, едно правителство, казва, че зима на себѣ си грижата да защити интереситѣ на този подданникъ, който е нашъ, слѣдователно, намъ не остава освѣнъ да приемемъ предмѣтното лице за нашъ подданникъ.

П. Карамаждраковъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще дойдѫ да се присъединѫ съ исказаното мнѣние отъ г-на Йовева, защото е основателно. Били сѫ до сега доста случаи, че мнозина отъ чуждитѣ поданници, слѣдъ като просѣдѫтъ много врѣме въ България, било на държавна служба, било по друга работа, зематъ своитѣ пари и отиватъ у дома си, въ други държави. На туй основание, азъ намирамъ че исказаното отъ г-на Йовева мнѣние е доста основателно и трѣбва да се съгласимъ, че до като не получи просительтъ декларация отъ неговия консулъ да се не зима просбата му въ внимание.

М-ръ Ст. Стамболовъ: Има правителства, г-да, които не даватъ таквизъ декларации. Такова е напр. русското правителство. Тукъ не се минѫха 10 минути, и вий приехте Головина за български подданникъ. Въ рускитѣ закони се казва, че който стане чужди подданникъ безъ разрѣшението на правителството, ако се върне, наказва се съ заточение въ Сибиръ. Сега иде другъ единъ въпросъ по дадения случай. Просительтъ е държавенъ чиновникъ; той служи и работи въ едно правитественно завѣдение, въ Държавната Печатница. Като чиновникъ и като человѣкъ, който е намѣрилъ тукъ своето прѣпитание и едно по-хубаво положение отъ колкото въ отечеството си, той иска да стане български подданникъ, за да се ползува съ всички блага, съ които се ползуватъ и българскитѣ чиновници. Ако правителството е намѣрило, че този человѣкъ е полѣзенъ да бѫде чиновникъ въ едно правител-

ственно учрѣждение, толкозъ повече той ще бѫде полѣзенъ и като български поданникъ. На по-многото чужди поданници, прошенията на които се внасятъ тукъ, цѣлта е, зарадъ да могѫтъ да се ползуватъ отъ извѣстни права. Въ закона за пенсиитѣ е казано, че чуждитѣ поданници не се обезпечаватъ съ пенсия, когато тѣ по причина на работата си или по причина на възрастьта си, станѫтъ въ състояние сами да се хранятъ. Ето каква е причината, дѣто просителтъ иска да стане български поданникъ. Той като се намѣрва на наша служба, иска да се ползува и отъ льготитѣ на всички български чиновници.

Азъ казвамъ и повтарямъ, че Народното Събрание при вотиране на своитѣ рѣшения, трѣба да зима въ съображение само това, да не бѫдѫтъ тѣ въ противорѣчие съ сѫществующитѣ въ страната закони. Какви закони има Китай, Руссия, Германия, Австрия и пр. това е интересъ, който може да рѫководи човѣка само по любознателность. За да се приеме този човѣкъ за български поданникъ, азъ казахъ причинитѣ. На нашитѣ поданници ний сме поне господаритѣ, но за другитѣ чужди поданници, каквито и да сѫ, търговци или чиновници, нашата власть е съмнителна. Вий твърдѣ скоро трѣбва да сте чули, че тукъ въ София стана единъ фалиментъ. Заинтересовани сѫ въ този фалиментъ много хора наши поданници; но дохожда надлѣжний агентъ и казва: той е нашъ поданникъ, вий го обявявате за фалитъ, но ний не го обявяваме; вий искате да наложите секвестръ надъ имотитѣ му, но чакайте да видимъ, да ли можете това да сторите. Тия нѣща, г-да прѣдставители, и това наше положение, ни каратъ да не бѫдемъ толкозъ придирчиви при приеманието хората за български поданници. Какво ще загуби държавата ако приемемъ за български поданникъ единъ чужди поданникъ, билъ той Австрийски или Германски? — Нѣма нищо да изгуби. Сега, какво ще спечели? Ето какво. Ако чужденецътъ е чиновникъ, държавата ще спечели неговата привързанность; а ако е търговецъ, той ще загуби протекцията на своето правителство и защитата на своя консулъ, и правителството ще има по-малко главоболия. Ето защо, азъ съмъ на мнѣние, че единъ чуждъ поданникъ, ако поиска да стане български, и още щомъ е потрѣбенъ за нѣкоя техническа работа или за нѣкоя държавна служба, да го приемаме безъ придирване; защото по добрѣ ще бѫде да имаме работа съ наши поданници отъ колкото съ чужди. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Д. Йовевъ: Въпросътъ за поданството, г-да, може да се разгледа отъ двѣ страни. Въ вѫтрѣшно отношение въпросътъ за поданството е много простъ и лѣсно разбираемъ. Ако единъ человѣкъ декларира, че приема да се подчинява на законитѣ на страната, на която иска да стане поданникъ, въ замѣна на защитата, която ще му се дава, това е достатъчно за да падне върху него всичката сила на мѣстнитѣ закони. Но поданството може да бѫде разгледано и отъ гледна точка на международно отношение. Когато се касае за единъ поданникъ да се опрѣдѣли отношението му, чий е той, въ разни случаи, различно може да се тълкува. И даже този въпросъ често се разрѣшава въ свързска съ голѣмината на държавитѣ между които възниква споръ. Има държави, като Руссия, които не искатъ да признаятъ законитѣ на друга държава, щомъ тя е по слаба, и нѣма никакви приятелски свързски съ тѣхъ. За това ний трѣбва да бѫдемъ внимателни, когато зачекваме въпроси отъ международенъ характеръ, както е случая съ поданството. Азъ гледамъ на въпроса отъ лошата страна. Ако приемемъ единъ чужди поданникъ за нашъ, да ли ще бѫдемъ ний въ състояние винаги да го защитимъ, да му дадемъ въ всички случаи онази протекция, която влѣче слѣдъ себе си поданството? И обратно: ако приетий отъ насъ поданникъ извърши прѣстѫпление, ще бѫдемъ ли ний винаги въ състояние да приложимъ върху него силата на нашитѣ наказателни закони? Вамъ е извѣстно, г-да прѣдставители, че сѫществуватъ такива прѣстѫпления, въ които може да бѫде заинтересувана една чужда държава. Прѣдставете си че извѣстно лице, което ний сме приели за нашъ поданникъ извърши държавно прѣстѫпление, въ което една друга държава, на която то е било по рано поданникъ, е заинтересована. Случайтъ тогава ще ни се прѣдстави такъвъ: прѣстѫпникътъ ще прибѣгне къмъ защитата на своето правителство и то ще ги заяви, че негова милость не е нашъ поданникъ, и ний неправилно го считаме за такъвъ, защото той не ни е прѣдставилъ никаква декларация отъ своето правителство, че му е било позволено да прѣмине въ чуждо поданство, нито пъкъ е било прѣминѫло възрастьта, въ която може да разполага съ поданството си.

И въ такъвъ случай, нашето правителство ще има много главоболия и расправии, ще срѣща голѣми мѫчнотии. Ако ли той е испълнилъ всичкитѣ тия условия, ако е прѣдставилъ декларация и се е съобразилъ съ законитѣ на неговата държава, тогазъ може да се приеме за български поданникъ, и никакви други протекции слѣдъ това неможе да има. Не искамъ да споря за лицето, което е сега прѣдметъ на разисквание, защото г-нъ докладчикътъ каза, че просителтъ билъ нашъ чиновникъ. Азъ подигнѫхъ по принципъ въпроса, за да се има това прѣдъ видъ при други случаи. Колкото за сега, за мнѣнието на г-на М-ра-Президента, азъ не споря, и слѣдъ обясненията, които той даде, за какви сѫ намѣренията на тоя человѣкъ, за да иска да стане български поданникъ, съгласявамъ се, че може да се приеме. Но намѣрението ми бѣше да обърнѫ вниманието на комиссията, когато се разглеждатъ отъ нея такива прошения, да гледа по сериозно, и въобще да зима мнѣнието на правителството, защото, то е най-компетентното да знае намѣрението на въпросното лице, и да знае още какви расправии може да има съ него отсѣтне.

М-ръ Д. Грековъ: Въпросътъ, който повдигнѫ г-нъ Д. Йовевъ, наистинна има своя интересъ, и добрѣ е да

бѫде взетъ въ внимание; обаче той го постави въ много по-широкъ размѣръ, отъ колкото той самъ по себѣ си може да има. Не е абсолютна истина да се каже, че единъ чуждъ поданникъ когато иска да постѫпи въ българско поданство, трѣбва да има разрѣшението на държавата, въ поданството, на която се намира. Не сѫ всичкитѣ законодателства еднакви; не всичкитѣ законодателства сѫ, като нашето законодателство. Има извѣстни законодателства като напр. Влашкото, Френското, Италиянското, Белгийското и пр., гдѣто не се изисква никакво прѣдварително разрѣшение отъ правителството, за да може единъ човѣкъ да си измѣни поданството и да постѫпи въ друго поданство. Тѣзи законодателства даже прѣдвиждѫтъ, че когато единъ поданникъ постѫпи на чужда държавна служба, безъ прѣдварително разрѣшение на правителството си, то вечъ, по самия този фактъ, този човѣкъ губи поданството си. Относително този господинъ азъ незнаѫ на какво поданство принадлѣжи. (Единъ гласъ: Той е австро-унгарски поданникъ). Ако той бѣше французки или влашки поданникъ, той даже по самия фактъ, че е постѫпилъ на българска служба, ако не е ималъ прѣдварително разрѣшение отъ своето правителство, щѣше да изгуби своето поданство, и вслѣдствие на туй нѣмаше и въпросъ да стане. Неговото правителство никой пѫть нѣмаше да дойде и каже, че този човѣкъ е неговъ поданникъ. На това правителство ний можехме много лесно да отговоримъ, въ случай, ако се повдигнеше въпросъ, че този човѣкъ, съгласно вашитѣ закони, като е постѫпилъ на служба въ нашата държава, безъ да е получилъ прѣдварително вашето разрѣшение, вслѣдствие на туй, той е изгубилъ вашето подданство и неможе да се счита вашъ поданникъ.

Сега относително австрийското законодателство ще кажѫ, че то различава отъ другитѣ законодателства въ това отношение. Тамъ се изисква за промѣнение поданството, прѣдварително разрѣшение отъ правителството. И вслѣдствие на туй, ако такова нѣщо нѣма, тогава туй, което г-нъ Йовевъ прѣдвижда, възможно е да се случи единъ день; но мене ми се чини, че Нар. Събрание въ много случаи вечъ е приемало такива поданници, и до сега такъвъ въпросъ не се е повдигналъ. Самото лице, което е дошло и искало туй подданство, то нѣма да отиде единъ день, да се откаже отъ това си публично заявление, да се откаже отъ туй подданство, да се откаже отъ едно право, за което е ходатайствувало, и да иска протекцията на консулътъ. Ако такова нѣщо се случеше, нашето положение щѣше да бѫде по-добро, когато има едно рѣшение отъ Нар. Събрание, съ което го е признало за български поданникъ, по негово собственно ходатайство, отъ колкото, ако постѫпката, за да се приеме за български поданникъ бѣше направена, а Нар. Събрание не бѣше го приело за български поданникъ. За туй, наистина, по-здраво е и по-добрѣ е въ такъвъ случай да се иска, щото австрийскитѣ поданници, които ходатайствуватъ да получѫтъ българско подданство, по-напрѣдъ да получѫтъ прѣдварително разрѣшение отъ своето правителство, но въ нѣкой случай не е лесно да се получи това нѣщо. И азъ мислѫ, че Нар. Събрание не рискува твърдѣ много, ако и тѣхъ признава за български поданници, безъ да иматъ прѣдварително разрѣшение отъ правителството си. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Ст. Любомски: Г-да прѣдставители! (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Ат. Краевъ: Какъ е исчерпанъ въпросътъ, когато не сѫ говорили още 7 души прѣдставители по тоя въпросъ, нито нѣкой е прѣдложилъ прѣкращение на дебатитѣ? (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Ст. Любомски: Г-да прѣдставители! (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ. Други гласове: Не е исчерпанъ. Тропание. Шумъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Съгласно Правилника трѣбва да говорѫтъ 7 души прѣдставители, и тогава може да се прѣкратѫтъ дебатитѣ.

Ст. Любомски: Само нѣколко думи имамъ да кажѫ. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ. Тропание).

Ат. Краевъ: Азъ искахъ да говорѫ, че по начало . . . (Шумъ. Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Прѣдсѣд.: Молѫ ви се, г-да прѣдставители! Тишина. Думата има г-нъ Краевъ.

Ат. Краевъ: Азъ се отказвамъ да говорѫ, отстѫпямъ правото си на г-на Любомски.

Ст. Любомски: Г-да прѣдставители! Азъ искахъ да кажѫ само . . . (Шумъ). Тъй като всичкитѣ законодателства . . . (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ!) Не е исчерпанъ въпросътъ г-да прѣдставители.

Прѣдсѣд.: (Звъни) Молѫ, тишина г-да прѣдставители!

Ст. Любомски: Тъй като по поводъ подигнѫтия отъ г-на Йовева въпросъ, мѣжду другитѣ законодателства, за които говори, се споменѫ и за Русското законодателство, то по отношение на Русското законодателство азъ имамъ смѣлостьта да приведѫ 325-а статия отъ Русското уложение, по углавни дѣла, отъ която статия се вижда, че Русското правителство ако не е разрѣшило на единъ свой поданникъ да приеме чуждо подданство, то макаръ нѣкой и да е приетъ въ друго нѣкое подданство, Русското правителство го счита за свой поданникъ и му налага извѣстно наказание. Тая статия казва: „Кто, отлучасъ изъ отечества, войдетъ въ иностранную службу безъ позволенія правительства, или вступитъ въ подданство иностранной держави, тотъ за сіе нарушеніе вѣрноподданническаго долга и присяги, подвергается: лишенію всѣхъ правъ состоянія и вѣчному изъ предѣловъ государства изгнанію, или, въ случаѣ самоволнаго потомъ возвращенія въ Россію, ссылкѣ въ Сибирь на поселеніе“.

Тъй щото, нѣма никаква нужда отъ повече обяснения по тоя въпросъ, слѣдъ обяснението, което даде г-нъ М-ръ. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ). Сега наистина е исчерпанъ въпросътъ, г-да прѣдставители. (Смѣхъ. Шумъ).

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение да се прѣкратѫтъ дебатитѣ. Който не е съгласенъ да се прѣкратѫтъ дебатитѣ, да си вдигне рѫката. (Мепшество). Значи, прѣкращаватъ се дебатитѣ.

Ще се гласува прѣдложението на коммиссията, което е, да се приеме Карлъ Рундещайнъ за български поданникъ. Който не приема това прѣдложение, да си вдигне рѫката. (Никой не вдига). Значи, приема се.

Доклад. Г. Ковачевъ: Прошение отъ Едуардъ Ходина, Софийски житель, Австро-Унгарски поданникъ, дошелъ въ България още прѣзъ 1880 година, служи като чиновникъ въ Дирекцията на Общ. Сгради, за което прѣдставлява свидѣтелство отъ Финансовото М-рство подъ № 12,907 отъ 1891 год. Той прѣдставлява актъ отъ 1891 год., съставенъ прѣдъ Софийский Градско Общ. кметъ, че той приема да бѫде български поданникъ. Коммиссията намира неговитѣ документи за редовни и моли Нар. Събрание да го приеме за български поданникъ.

Прѣдсѣд.: Желае е ли нѣкой да говори по този въпросъ? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска да говори, ще дамъ на вотирание. Който не приема прѣдложението на коммиссията, да се приеме Едуардъ Ходина за български поданникъ, да си вдигне рѫката. (Никой не вдига). Значи, приема се.

Доклад.: Има едно заявление, отъ Мозесъ Куфервасеръ, житель Софийски, съ което иска да бѫде приетъ за български поданникъ. При прошението си не прѣдставлява никакъвъ актъ; обаче, при заявлението има едно свидѣтелство подписано отъ трима софийски граждани, че просительтъ живѣе въ София отъ 8 години и еималъ добро повѣдение прѣзъ това врѣме. Послѣ той прѣдставлява единъ билетъ, че неговия синъ е служилъ въ българската войска.

На това основание, коммиссията исказва мнѣние, да се приеме за български поданникъ. (Единъ гласъ: Какво занятие има тукъ този човѣкъ?). Не пише въ заявлението за това нѣщо, а само се казва, че живѣялъ тукъ отъ 10 години насамъ.

Юр. Йоновъ: Г-да прѣдставители! Както виждате, много се говори по този въпросъ, но пакъ въ сѫщото положение си остава. Добрѣ е, при разглеждането на такива прошения, да се иска мнѣнието на г-на М-ра на Външнитѣ Дѣла. Азъ не виждамъ тукъ да каза г-нъ докладчика, че е взето мнѣнието на г-на М-ра по тоя въпросъ, и какво именно е неговото мнѣние. Азъ мислѫ, че г-нъ докладчикътъ трѣбва да обяснява тия работи, и освѣнъ това, при разглеждането на такива прошения трѣбва да се взима мнѣнието на г-на М-ра на Външнитѣ Дѣла, а не туку-тъй да се каже, еди-кой си иска да стане български поданникъ, безъ да го знаемъ какъвъ е, чий поданникъ е, да го приемемъ веднага, и веръ селямъ.

Г. Караколевъ: Г-да прѣдставители! Азъ мислѫ, че е нуждно г-нъ докладчикътъ по-подробно да ни обяснява, за да можемъ да разберемъ отъ какво вѣроисповѣдание е тоя човѣкъ. Ако е християнинъ, нѣмамъ нищо противъ. Подиръ като ми се дадѫтъ обяснения, ако не е християнинъ, азъ има да говорѫ.

М-ръ Д. Грековъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще молѫ, както туй прошение, така и други отъ подобенъ родъ да се прѣпращатъ въ Министерството на Външнитѣ Дѣла, гдѣто ще се направѫтъ общи бѣлѣжки по тѣхъ; защото, наистина миналата година, колкото такива прошения миналѫха прѣзъ Нар. Събрание пращахѫ се въ М-рството и то прѣглеждаше документитѣ, за да види, да ли просителитѣ сѫ испълнили формитѣ изискуеми отъ нашето законодателство, за да бѫдатъ приети като български поданници. Освѣнъ туй, и нѣкои свѣдения за лицата можехѫ да се събирѫтъ отъ страна на моето М-рство. Тази година не сѫ испращани никакви прошения, и специално зарадъ тоя случай, молѫ да се испрати въ М-рството на Външнитѣ Дѣла.

Доклад. Г. Ковачовъ: По това прошение миналата година е земено мнѣнието на г-на М-ра, така щото останѫло е само да се докладва. Има резолюция върху прошението, въ която е казано, че понеже синътъ на просителя е служилъ въ българската войска, той е по право български поданникъ.

Дим. Кознички: Г-да прѣдставители! Тукъ дѣйствително трѣбва да благодаримъ на нѣкои отъ г-да ораторитѣ за даскалѫка, който тѣ дадоха на коммиссията, именно, че тя трѣбвало да докладва по-ясно и по-подробно и още не знамъ, какво била длъжна да направи. Дѣйствително миналата година се испращахѫ прошенията въ М-рството на Външнитѣ Дѣла. Тамошния секретарь или юристъ-консулъ, по едно врѣме даваше резолюции върху прошенията, но по-вечето се върнахѫ безъ резолюция; за туй сега има 709 прошения останѫли неразгледани отъ миналата година, все по слѣдствие на това прѣпровождание прошенията въ М-рството. Нѣмамъ нищо противъ, ако се прѣпроваждатъ прошенията въ М-рството, но закѫснява работата. Имаме прошения отъ 3—4 години, които слѣдвало би да се зематъ въ внимание, за туй г-нъ М-ръ дохожцаше да дава обяснения. За настоящия случай азъ помнѫ, че г-нъ М-рътъ бѣше съгласенъ, понеже на тоя човѣкъ синъ му е билъ земенъ въ войската и е служилъ. Съ съгласието на г-на М-ра, коммиссията го прие за български поданникъ и тая резолюция е направена съ негово съгласие.

М-ръ Д. Грековъ: Г-да прѣдставители! Резолюцията, която стои на прошението не е писана отъ мене, нито въ моето министерство. Сега като разгледахъ прошението видѣхъ, че просителя не е испълнилъ формалноститѣ на нашия законъ. Споредъ закона за българското поданство, просителя трѣбва да прѣдстави, свидѣтелство отъ градския съвѣтъ, въ което да се казва, че е заселенъ тукъ и съ какво се занимава. Такова свидѣтелсво нѣма. Има само едно свидѣтелство подписано отъ трима души граждани, но то не е документъ. Азъ непомнѫ по това прошение да съмъ даваль съгласие, но ако е вѣрно това, което каза г-нъ Кознички

— не искамъ да го отричамъ, защото непомнѫ — въ всѣки случай и да съмъ далъ съгласие на бързо, то самото Нар. Събрание не би трѣбвало да приема такова съгласие, дадено прѣди година, когато то противорѣчи на закона. Най-послѣ, съгласието на министритѣ не трѣбва да стои по-горѣ отъ закона. Законътъ за българското поданство изисква свидѣтелство отъ градския съвѣтъ. Такова свидѣтелство нѣма. Въ него трѣбва да е казано, кога е записанъ въ общината, колко години е живѣлъ въ България, какво занятие има и пр., такова нѣщо при прошението на тоя човѣкъ нѣма. Вслѣдствие на туй азъ мислѫ, че Нар. Събрание не може да удовлетвори неговото искание, до когато той не испълни формитѣ, които прѣдписва нашия законъ за поданството.

Доклад.: Съгласенъ съмъ съ мнѣнието на г-на Министра, да се прѣпрати това прошение въ Министерството на Външнитѣ Дѣла, за да се произнесе по него.

Ат. Краевъ: Азъ искахъ да кажѫ само това, че е желателно, щото коммиссията по-внимателно да гледа на тия работи. Колкото се касае до това, което каза г-нъ Кознички, има да кажѫ, че никой не е ималъ намѣрение да прави даскалѫкъ на коммиссията. Найсетнѣ, че синътъ служилъ въ войската, не служи за доказателство, че баща му трѣбва да се земе за български поданникъ; за туй желателно е, по-внимателно да се изучватъ и рѣшаватъ тия въпроси.

Кр. Мирски: Каза се, мислѫ това, което трѣбваше да се каже. У насъ сѫществува законъ за българското поданство, въ който сѫ указани формалноститѣ, по които чуждитѣ поданници трѣбва да се приематъ за български поданници. Но мнозина се обръщатъ до Нар. Събрание, на основание извѣстенъ членъ отъ Конституцията, и искатъ по съкратена процедура да се приематъ за български поданници, когато при всѣко прошение трѣбва да прѣдставятъ свидѣтелство за възрастьта и занятието на лицето. (Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ).

Д Йовевъ: Въпросътъ за настоящето прошение, г-да прѣдставители, за мень е рѣшенъ и вѣрвамъ вий ще се съгласите, че въ тоя случай трѣбва да се постѫпи тъй, както каза г-нъ Министрътъ, т. е. да се прѣпрати прошението въ Министерството на Външнитѣ Дѣла.

Искахъ само да кажѫ нѣколко думи, по поводъ на онова, което г-нъ Кознички каза. Той забѣлѣжи, че прошетарната коммиссия прѣдпочитала да не испраща прошенията за поданство въ Министерството на Външнитѣ Дѣла, прѣдъ видъ на това, че се забавяли много и не могло да се дава бързъ ходъ на работата. Азъ мислѫ, че това не е основателенъ мотивъ, защото разисквания, които станѫхѫ днесъ доказахѫ, че е необходимо всѣки случай за поданство да бѫде добрѣ разгледанъ, защото съ всѣко поданство правителството се свързва съ извѣстно лице отъ чужда дръжава; зарадъ туй, азъ мислѫ, че нѣма да бѫде голѣмъ трудъ отъ страна на коммиссията, ако продължава и за напрѣдъ по всѣко прошение да иска мнѣнието на правителството и подиръ това да го внася тукъ за докладване.

Ив. Стойновъ: Г-да прѣдставители! Отъ нѣколко дни насамъ тукъ се инсинуиратъ коммиссиитѣ и се явява единъ учитель на тѣхъ. Азъ ще помолѫ г-на прѣдсѣдателя на прошетарната коммиссия, да поканватъ Негова Милость въ засѣданията на коммиссията, а не да инсинуира тукъ. Вий знаете, кой е тоя депутатъ, за туй нѣма да му кажѫ името.

Ат. Краевъ: Като съмъ съгласенъ съ исказаното отъ г-нъ Йовева, удобрявамъ и резонътъ на г-на Кознечки, да не се бавятъ и прошенията, но ако не могатъ тѣ да се пращатъ въ Министерството, може коммиссията да поканва г-нъ Министра, да присѫтствува въ засѣданията, да дава мнѣние и тогава по-хубава ще бѫде работата.

Прѣдсѣд.: Попеже г-нъ докладчикътъ оттегли прѣдложението на коммиссията, като се съгласи съ мнѣнието на г-на Министра, да се прати това прошение въ Министерството на Външнитѣ Дѣла, то нѣма какво да се вотира.

Друго нѣщо нѣма ли за докладване? (Гласове: Нѣма).

Дневнийтъ редъ е исчерпанъ.

За слѣдующето засѣдание ще имаме на дневния редъ:

I. Докладъ отъ коммиссията по търга за постройката на държавната линия София-Романъ; и

II. Първо четение прѣдложението на Овче-Хлъмский народенъ прѣдставитель г-нъ П. Шилевъ, за отцѣпването отъ Панагюрската околия общинитѣ: Демирдишлиска и Сарѫ-Гьолска и присъединението имъ къмъ Овче-Хлъмската.

Ат. Краевъ: Има да направѫ едно запитване къмъ г-на Министра на Вътрѣшнитѣ дѣла. (Подава го писменно на бюрото).

Прѣдсѣд.: Желае ли нѣкой отъ г-да прѣдставителитѣ да направи нѣкакво прѣдложение за идущия дневенъ редъ? (Никой не иска думата).

(Звъни). Засѣданието се закрива.

(Затворено въ 4 часа послѣ пладнѣ).

Прѣдсѣдатель: **Д. Петковъ.**

Подпрѣдсѣдатели: **Хр. П. Никифоровъ**, **М. Милевъ.**

Секретари: **Зах. Градинаровъ.**, **Д-ръ А. Сарѫ-Ивановъ.**, **Д-ръ Т. Гатевъ.**, **Георги Поповъ.**, **Андрей Башевъ.**, **Крьстю Мирски**

Секретари: **Д-ръ Л. Золотовичъ.**, **Д. Йовевъ.**, **Т. Шунтовъ.**, **П. Ц. Карамаждраковъ.**, **Ст. Калчовъ.**

За Началникъ на Стенографическото Бюро: **Хр. П. Константиновъ.**